

Tytuł procedury	Procedura postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo na terenie szkoły	Nr	2
Szkoła	Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Brodnicy		
Autor procedury	Krystyna Dżur, Jolanta Liżewska, Barbara Rochon		
Krótki opis procedury	Procedura rozpatruje postępowanie w sytuacjach trudnych wychowawczo na trzech poziomach: <ul style="list-style-type: none"> ◆ I poziom – praca wychowawcza wychowawcy klasy ◆ II poziom – praca wychowawcza pedagoga szkolnego ◆ III poziom – praca wychowawcza dyrektora szkoły 		

Procedura postępowania w przypadku agresji

Po obserwacji w szkole narastającej ilości sytuacji konfliktowych wśród uczniów przejawiających się w różnego rodzaju formach zachowań agresywnych w stosunku do rówieśników i najbliższego otoczenia została opracowana szkolna strategia rozwiązywania sytuacji trudnych wychowawczo w Szkole Podstawowej Nr1.

Procedura postępowania zobowiązuje nauczycieli i wychowawców do konsekwentnego postępowania z uczniami sprawiającymi trudności na kolejnych poziomach, aby uniknąć prostego schematu zachowania nauczycieli i wychowawców w stosunku do ucznia w rodzaju: „złe zachowanie ucznia → dyrektor → kara”

Celem opracowania tej strategii w naszej szkole było wskazanie nauczycielom i wychowawcom kolejnych poziomów rozwiązywania problemów wychowawczych i twórczego rozwijania swoich umiejętności wychowawczych oraz tworzenia skutecznego procesu wychowawczego realizowanego przez zespoły nauczycieli w relacji z wychowankami.

W przypadku wyczerpania własnych środków i sposobów oddziaływania przez wychowawcę do współpracy zapraszani są kolejni specjaliści pracujący w szkole i poza nią.

Ze strategią i procedurami postępowania w sytuacjach trudnych zostali zapoznani wszyscy nauczyciele klas na RP.

STRATEGIA POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH TRUDNYCH WYCHOWAWCZO NA TERENIE SZKOŁY

I. POZIOM PRACA WYCHOWAWCZA WYCHOWAWCY KLASY

- 1) Rozmowa indywidualna wychowawcy lub nauczyciela z uczniem, ewentualnie uczniami – wyjaśnienie wersji wszystkich stron uczestniczących w konflikcie.
- 2) Rozmowa nauczyciela lub wychowawcy z uczniem w obecności klasy.
- 3) Sformułowanie pouczenia wychowawczego przez nauczyciela lub wychowawcę dla ucznia – zalecenia.
- 4) Wpis negatywnej uwagi w dzienniczku uwag w przypadku braku poprawy.
- 5) Przekazanie rodzicom informacji ustnej lub pisemnej, przez nauczyciela wychowawcę na temat zachowania ucznia.
- 6) Uczniowie, którzy sprawiają kłopoty w świetlicy – bezpośrednia informacja do wychowawcy klasy.
- 7) Zastosowanie kary w postaci upomnienia wychowawcy – pisemne (odnotowanie upomnienia w dzienniku).

II. POZIOM PRACA WYCHOWAWCZA PEDAGOGA SZKOLNEGO

- 1) Poinformowanie o zaistniałej trudnej sytuacji pedagoga szkolnego.

- 2) Poinformowanie o zaistniałej trudnej wychowawczo sytuacji w formie ustnej lub pisemnej rodzica.
- 3) Indywidualna rozmowa wychowawcza pedagoga szkolnego z uczniem w obecności wychowawcy klasy.
- 4) Rozmowa wychowawcza rodzica z dzieckiem w obecności pedagoga oraz wychowawcy (wezwanie rodzica do szkoły – rozmowa wyjaśniająca lub ostrzegawcza).
- 5) Sytuacje wyjątkowo trudne – zwołanie nadzwyczajnego posiedzenia zespołu wychowawczego i opracowanie wspólnej strategii postępowania (ewentualnie wnioski o udzielenie wyższego stopnia kary zgodnie ze statutem szkoły).
- 6) Spotkania wychowawcze z klasą pedagoga szkolnego i wychowawcy klasy oraz rodziców.
- 7) Wypracowanie klasowych sposobów rozwiązania sytuacji konfliktowej w klasie na godzinie wychowawczej z udziałem pedagoga (cykl spotkań, m.in. na bazie programów profilaktyczno- wychowawczych) i wychowawcy klasy.
- 8) Spotkania wychowawcze w przypadku braku poprawy z zaproszoną osobą – specjalistą np. terapeutą, policjantem, kuratorem sądowym dla nieletnich.
- 9) Zgłoszenie sytuacji wyjątkowo trudnej wychowawczo (w przypadku wyczerpania dostępnych środków wychowawczych) do dyrektora szkoły.

III. POZIOM PRACA WYCHOWAWCZA DYREKTORA SZKOŁY

- 1) Zapoznanie z przebiegiem dotychczasowych udokumentowanych działań wychowawczych wychowawcy i pedagoga.
- 2) Rozmowa indywidualna dyrektora z uczniem (lub uczniami)
- 3) Rozmowa indywidualna rodzica w obecności dyrektora szkoły z dzieckiem ewentualnie pedagogiem szkoły
- 4) Spotkanie dyrektora szkoły z zespołem klasowym i uczniami w przypadku konfliktu wewnątrzklasowego (rozmowa wychowawcza).
- 5) Rozmowa dyrektora z rodzicami na klasowym zebraniu rodzicielskim.
- 6) Zebranie uczniów i rodziców z dyrektorem.
- 7) Godzina wychowawcza z udziałem rodziców i dzieci (w obecności dyrektora szkoły).
- 8) Wypracowanie wspólnych form wychowawczych w stosunku do uczniów.
- 10) Udzielenie regulaminowych kar zapisanych w statucie szkoły .

IV. Konsekwencje stosowane wobec uczniów w przypadku używania telefonów komórkowych w czasie lekcji.

- W szkole obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych w czasie lekcji
- W przypadku używania telefonu komórkowego przez ucznia w jakikolwiek sposób nauczyciel zobowiązuje ucznia do wyłączenia i oddania telefonu nauczycielowi-telefon oddany jest rodzicom lub prawnym opiekunom.
- Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zagubione telefony komórkowe

V. Szczegółowe procedury postępowania i metod współpracy szkoły z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją zawarte są w statucie szkoły.

(Statut Szkoły, str.12)

Przestrzegamy procedur postępowania i metod współpracy szkoły z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją¹

1. W przypadku, uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji², nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:
 - a) Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
 - b) Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
 - c) Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację; przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności; w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem; w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
 - d) Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
 - e) Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkanie z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
 - f) Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela określa wewnętrzny regulamin szkoły.
 - g) W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.
2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:
 - a) Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
 - b) Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
 - c) Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
 - d) Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/prawnych opiekunów, których zobowiązuje się do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu go do placówki służby zdrowia albo przekazaniu do dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
 - e) Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają przyjęcia do szkoły, a uczeń jest agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
 - f) W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości³, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

¹ Opracowano na podstawie materiałów MENiS „Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją”.

² Naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zbrojnego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

³ Stężenie we krwi powyżej 0,5 % alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³.

- g) Spożywania alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 *Ustawy z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
3. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:
- Nauczyciel zachowuje środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
 - Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.
 - Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:
- Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność wyłącznie dla policji.
 - O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa do natychmiastowego stawiennictwa.
 - W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
 - Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim jej zabezpieczeniu zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Uwaga!

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających;

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełnił uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku *Kodeksu postępowania karnego*.

Jeżeli przestępstwo miało miejsce na terenie szkoły, należy wzywać policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 lat – prokuratora lub policję (art. 4 Upn. i art. 304 Kpk.).

5. Postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy,
- niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,

- f) zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).
6. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:
- a) udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń,
 - b) niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
 - c) powiadomienie rodziców ucznia,
 - d) niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub materiałów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję – telefon **997** lub **112**.

Postanowienia końcowe:

- Procedura zaopiniowana przez RP w dniu 27.03.2007r.